
Divoká pustina

Mrazivé severské putování se psím spřežením

Gary Paulsen

O lese jsem nevěděl skoro nic. Pochopil jsem ho, až když bylo skoro pozdě. Což je zvláštní, protože moje ignorantství pramenilo ze znalosti.

Většinu života jsem strávil v lese nebo na moři. Po většinu času jsem spal a probouzel se venku a byl jsem v těsném kontaktu s tím, co nyní nazýváme životním prostředím. Moji strýcové tomu jednoduše říkali „les“.

Lovili jsme drobnou i vysokou zvěř. Stříleli jsme a zabíjeli, a přestože jsem později dospěl k názoru, že střílet a zabíjet je špatné, tehdy jsem si to nemyslel a naháněním zvěře jsem trávil prakticky všechny svůj čas.

A nic jsem se nenaučil.

Možná největší paradox v chápání „lesa“ je ten, že mnozí z těch, kteří si v lese užívají, do něj chodí pouze ničit.

Přiznávám, byl jsem lovec, a to náruživý. A právě neuvěřitelné násilí mě přimělo pokusit se přírodě porozumět a učit se od ní, aniž bych jí ublížil.

Dlouho jsem žil v nevědomosti. V pohádkovou verzi lesa jsem věřil málem do čtyřiceti let.

Ošálen naivními filmy Disneyho a ostatních, jsem žil v domněnání, že Bambi vždy vyvázne ze střelby se zdravou kůží. Nikdo nikdy nebude zraněn. Ačkoliv jsem lovil a zabíjel, vždycky mi to připadalo tak nějak čisté a odtržené od reality. Zabíjel jsem v přesvědčení, že každý příběh končí šťastně.

Až do toho prosincového rána...

Jel jsem s psím spřežením kolem rozlehlého jezera, abych nakladl pasti. Byl začátek zimy a led ještě nezesílil natolik, aby udržel saně a spřežení. Jinak bych to vzal přes vodu. Cesta po břehu byla dost drsná, ale já řídil odpočaté osmispřeží, takže necelých deset kilometrů navíc nepředstavovalo žádný velký problém.

Panovalo nádherné zimní ráno. Mohlo být tak dvanáct pod nulou a slunce zářilo skrze ledové krystaly ve vzduchu, takže se zdálo, že všechno jiskří. Psi vzorně běželi, pěkně rytmicky, a dokonale spolupracovali. Objížděli jsme jezero, cesta vedla dolů a doprava. Na návrší po naší levici rostly vrby a křoví a vytvářely podél stezky něco jako stěnu.

Psi stále uháněli dlouhými skoky, přestože měli v nohách víc než patnáct kilometrů, a já jsem jich byl plný – můj život jich byl plný. Tančili jsme se zimou, jak se občas stává. Neubránil jsem se úsměvu. Prostě jsem se zubil jako idiot nad tou velkolepostí. Část mé duše zpívala prastarou navažskou modlitbu:

Krása nade mnou

Krása pode mnou

Krása přede mnou...

Takhle jsem se cítil a často se tak cítím, když řídím psí spřežení. Opájel jsem se krásou, a právě v tom okamžiku vyskočila z křoví po levé straně laň jelence běloocasého a prchala po břehu dolů k jezeru.

Sníh podél stezky byl asi půl metru hluboký a prachový. Dlouhými běhy ho rozstříkovala kolem sebe a tím pádem zasněžovala vše okolo. Doslova a do písmene přelétla nad hlavou vůdčího psa, obrovského bílého hafana podobného vlkovi, jménem Dollar. Ten se jí tak lekl, že na zlomek vteřiny padl na břicho a přikrčil se, než se zase zvedl – skoro jako odražený kámen – a pokračoval v běhu. Uháněli jsme hodně rychle a jelenec taky pelášil jako šílený, takže nás během několika vteřin dělilo hezkých pár metrů, a přesto jako bychom sledovali zpomalený film.

Laň doprovázel zápach strachu. Byl cítit, přestože se kolem nás sotva mihla. Byl vidět. Oči třetila tak, až se zdálo, že jí každou chvíli vypadnou z hlavy. Tlamu měla otevřenou a jazyk jí visel na stranu. Čelisti i krk pokrývaly sliny.

Psi pach strachu okamžitě poznají, ale já vždycky tak úspěšný nejsem, ani když se sám bojím. Je v něm cosi měděného, kovového, smíchaného

s oděrem moči a výkalů. Objevuje se, když je někdo strachy bez sebe, jako ta vyděšená laň.

Pach psy vzrušil a přidali na tempu, ačkoliv pokračovali dál po stezce. Ohlédl jsem se a uviděl, čeho se laň děsí.

Vlci.

Přelétli přes cestu a hnali se za laní. Nebyli to velcí vlci lesní, ale o něco menší severští vlci, kteří vystačí s podrostem a křovím. Každý váží dvacet, pětadvacet kilo a velikostí se vyrovnají psům z mého spřežení. Myslím, že se jim říká préríjní kojoti.

Až na to, že se chovají jako vlci. Žijí ve smečkách a dodržují sociální strukturu jako lesní vlci. Stejně i loví.

A momentálně lovili laň.

Bylo jich sedm a ani jeden se nepodíval na stezku, aby si mě všiml. Bezhlavě se hnali za laní. Soustředili se výhradně na ni a její pach. Jako bych tu vůbec nebyl.

Doháněli ji.

Šlápl jsem na brzdy a vyhodil sněžnou kotvu, abych psy zastavil a otočil. Okamžitě se rozběhli ze stezky dolů k jezeru, aby dohonili jelence a vlky. Sněžná kotva se uvolnila a začali jsme klouzat po břehu. Vytrhl jsem kotvu ze sněhu a zahákl ji za nevysoký topol. Tím jsem nás udržel.

Vyděšená laň vytušila svůj neodvratný konec a v panice skočila na nepevný led. Vzpřímený ocas připomínal bílou vlajku. Pokusila se znovu rozběhnout a spásit se útekem, ale led byl moc tenký.

Příliš tenký na její hmotnost a drobná ostrá kopýtka. Prolomil se pod ní a ona zmizela v obrovském gejzíru ledové tříště a vody.

Okamžitě se vzpamatovala a divoce se pokoušela vyškrábat na pevný led. Vynaložila značné úsilí a poháněla ji panika, takže to nakonec zvládla.

Avšak nedobrovolná koupel ji příliš zpomalila.

Zatímco bojovala s tříštícím se ledem, ztratila náskok a vlci ji dostihli.

Vrhli se na ni.

Často jsem byl svědkem toho, jak v lůně nádherné přírody predátor selhal. Pravda je, že málokterý pokus o ulovení kořisti bývá úspěšný. Jednou jsem viděl bobra, jak uprostřed zimy vylezl z díry v ledu poblíž svého doupěte a postavil se čtveřici vlků. Sám utrpěl nepatrné kousnutí do ocasu, zato vlky pořádně pošramotil svými zuby – jednoho zabil a ostatní tři zranil. Viděl

jsem králíky, kteří přechytračili lišky, a sledoval jsem zrzavé veverka, jak škádlí kuny a utečou jim. Ale tentokrát to mělo být jinak.

Nikdy dřív jsem neviděl vlky zabít velké zvíře a vlastně ani nikdy potom. Bylo to příšerné a nebyl jsem na něco takového připravený. Domníval jsem se, že dobře vím, jak to v lese chodí. Lovil jsem, nastražoval pasti, byl jsem v armádě a viděl i udělal jsem pár hnusných věcí, ale na zabíjení jsem mentálně připravený nebyl.

Zejména proto, že Disney a „dokumentární“ filmy o životě v přírodě a televizní programy představují vlky hodně idylicky, a nikdy se nezmiňují o zabíjení.

Nemluví o krvi.

Ve filmech vygraduje souboj na život a na smrt a následuje požívání mršiny. V knihách je to vždy popsáno klinicky a technicky.

Jenže ve skutečnosti to není klinické ani technické.

Je v tom hrůza.

Vlci nezabíjejí „čistě“. (Pokud něco takového existuje.) Smrt přichází pomalu, krutě a bolestivě, a pouze ti, kdo ji nespátřili na vlastní oči, budou argumentovat přírodním výběrem a nutností odstranit slabé kusy, které si za svůj osud v podstatě můžou samy.

Dva vlci chytili laň za nos, stáhli jí hlavu k ledu a drželi. Ostatní ji na střídačku rvali z druhého konce. Trhali a škubali, rozdírali ji na kusy a ona po celou dobu stála na nohách a žila.

Neměl jsem u sebe zbraň, jinak bych ji, myslím, použil. Měl jsem trochu potíže se psy, protože pach krve zahrál na jejich vlčí strunu. Chtěli se podílet na zabíjení.

Tahali a škubali za šňůry tak silně, až jsem se obával, že je přetrhnou. Brodil jsem se hlubokým sněhem podél břehu a klopýtal a držel jsem je – jeden mě kousl do ruky – ale nedokázal jsem odtrhnout zrak od hororové podívané.

Všechno probíhalo v tichosti.

Laň stále stála, ačkoliv jí vlci vytrhali střeva a živili se jimi. Chtěl jsem to ukončit. Chtěl jsem, aby pro ni utrpení skončilo.

Konečně klesla.

Ale ani tehdy nezhasla. Ani v mých myšlenkách neumírá. Jenom padne. Pořád a pořád ji vidím, jak padá a oni ji trhají. Když už jsem to nemohl vydržet,

když už jsem toho měl plné zuby a nenáviděl jsem všechny vlky za tu hrůzu, tak jsem zařval:

„Nechte ji být!“

Nejspíš jsem taky klel, ale na tom nezáleželo. Když jsem zahulákal, bylo to, jako by se zastavil film. Vlci dosud nepostřehli, že tam jsem. Tolik se soustředili na zabíjení a na pach krve, že nevnímali mě ani psy, ale můj hlas je zastavil.

Ale nevyděl.

Laň ležela rozplácá na ledu, ze zadku se jí kouřilo. Vlci se zarazili a podívali se na mě a na psy.

Jenom to. Dívali se.

A já jsem věděl, že jsem pochybil. Neměl jsem na ně křičet, protože tím jsem přerušil něco, čemu nerozumím, jakousi pradávnou věc, o které nic nevím, stejně jako nemám potuchy, jak se žilo v době ledové.

Zarazili se a zírali na mě.

Jeden z nich, myslím, že to byl samec, protože byl větší než ostatní, se postavil na zadní, aby lépe viděl přes husté vrbové křovisko. Stál přede mnou jako člověk. V ranním slunci zvedl hlavu kompletně pokrytou krví.

Kouřilo se z ní. Strčil ji do břicha své kořisti a byl nasáklý krví laně stejně jako zadní část jejího těla lemovaná šarlatovou kaluží. Vlk stál na zadních dvě nebo tři vteřiny, zíral na mě a skrze mě. Viděl do mě a já začal částečně chápat jeho.

Uvědomil jsem si, že vlci si nepočínají špatně nebo správně – oni zkrátka jsou.

Vlci nevědí, že jsou vlci.

Tohle jméno jsme jim dali my, označkovali jsme je. Netuším, jak vlci smýšlejí sami o sobě, to nikdo neví, ale věděl jsem a dosud vím, že je špatné vyžadovat po nich, aby byli takoví, jaké bychom je chtěli mít.

A s tímto poznáním přišlo malé porozumění. Dostavila se touha poznat víc. Naučit se chápat nejen vlky, ale i všechno ostatní v lese. Všechna zvířata, všechny ty tanečky...

A začalo to krví.

Přeložila Jana Vlčková